

Tisková zpráva

Hodnocení reakce státu a jeho institucí na epidemii COVID-19 - Naše společnost - speciál - květen 2020

- ⊙ Většina českých občanů na úrovni sedmi desetin hodnotí to, co český stát udělal proti šíření koronaviru, jako přiměřené, polovina za přiměřená pokládá opatření na podporu ekonomiky.
- ⊙ Práce většiny institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru je hodnocena příznivě, kritika převažuje ve vztahu k EU a WHO.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

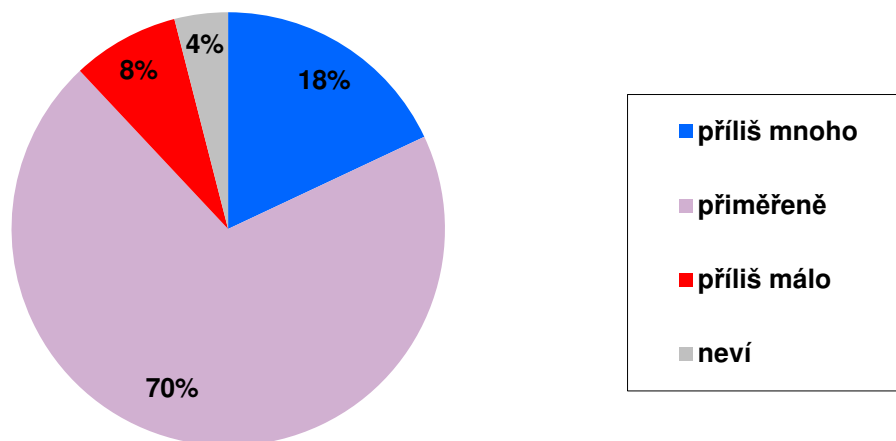
Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve svém speciálním výzkumu zaměřilo na koronavirovou krizi a zkušenosti občanů s ní. Speciální výzkum byl proveden v rámci projektu Naše společnost, za otázky a design šetření zodpovídá CVVM, data sbírala společnost Median.

V rámci šetření bylo respondentům položeno několik otázek zjišťujících to, jak občané hodnotí reakci českého státu a jeho institucí na epidemii COVID-19. Respondenti hodnotili přiměřenost a účinnost jednak protiepidemických opatření a jednak opatření na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí. Následně respondenti hodnotili působení vlády a dalších vybraných institucí a skupin v období epidemie.

Graf 1: Jak mnoho dělá český stát proti šíření koronaviru (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7. – 23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

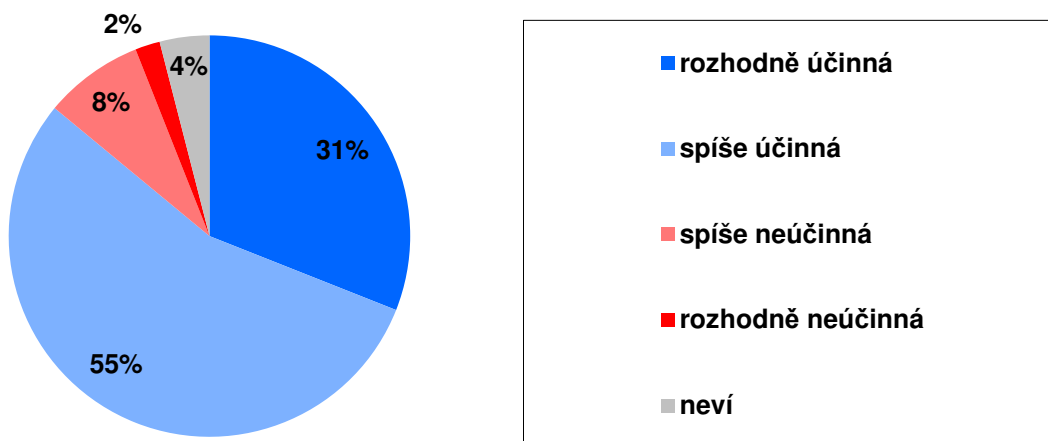
Jak ukazují výsledky v grafu 1, většina českých občanů na úrovni sedmi desetin hodnotí to, co český stát udělal proti šíření koronaviru, jako přiměřené, 18 % to pokládá za přehnané a 8 % za nedostatečné. Zbývá 4 % odpověděla, že neví.

Podrobnější analýza ukázala, že z hlediska věku jako přiměřené počinání českého státu proti šíření koronaviru hodnotí častěji lidé ve věku od 65 let výše, lidé ve věku od 35 do 44 let si o něco častěji myslí, že stát v tomto ohledu

¹ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát dělá proti šíření koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

dělal příliš mnoho. Jako přemrštěná opatření českého státu proti šíření koronaviru méně často označovali rovněž dotázaní se základním vzděláním.

Graf 2: Jsou opatření státu proti šíření koronaviru účinná, nebo neúčinná (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7. – 23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Jak je patrné z výsledků zachycených v grafu 2, více než čtyřpětinová většina (86 %) dotázaných pokládá opatření proti šíření koronaviru za účinná, v tom 31 % je vnímá jako „rozhodně účinná“ a 55 % jako „spíše účinná“. Naopak za neúčinná tato opatření pokládá desetina (10 %) respondentů, z toho 8 % „spíše“ a jen 2 % „rozhodně“. 4 % dotázaných se nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“.

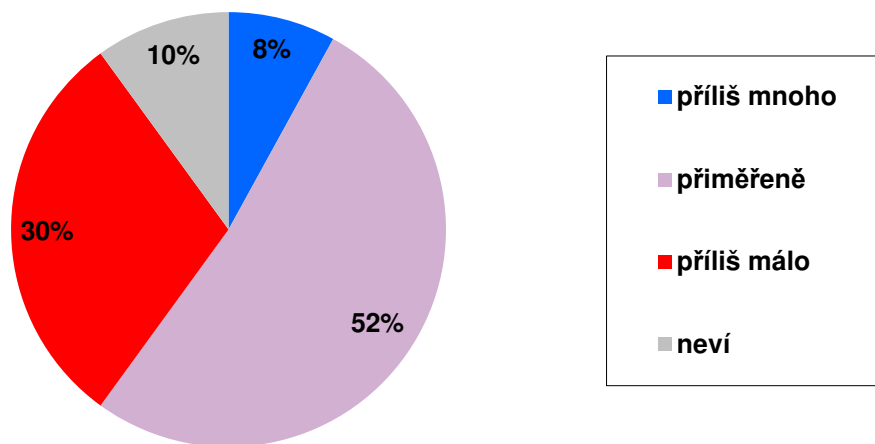
Z podrobnější analýzy vyplynula podle předpokladů silná provázanost dané otázky s hodnocením přiměřenosti opatření proti šíření koronaviru ze strany českého státu. Lidé, kteří je pokládají za „přiměřená“, je zároveň častěji hodnotí jako účinná. Rovněž ti, kdo opatření státu vnímají jako přemrštěná, je ve zvýšené míře označují za „rozhodně účinná“. Naopak za neúčinná je vesměs pokládají ti, podle nichž český stát toho dělal proti šíření koronaviru příliš málo. Jako „rozhodně účinná“ opatření proti šíření koronaviru častěji hodnotí lidé ve věku od 65 let výše. Z hlediska vzdělání nebo pohlaví se významné rozdíly neobjevily.

V případě otázky, jak mnoho toho český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru (viz graf 3), je percepce veřejnosti už méně jednoznačná. Jako „přiměřená“ hodnotí počínání státu o málo více než polovina (52 %) respondentů, tři lidé z deseti (30 %) to pokládají za „příliš málo“ a 8 % si naopak myslí, že stát toho pro podporu ekonomiky dělá „příliš mnoho“. Zbývající desetina (10 %) oslovených se pak k otázce nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“.

Jako nedostatečné kroky státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou epidemií a opatřeními proti šíření koronaviru častěji hodnotí muži (ženy se častěji uchýlovaly k odpovědi „neví“), lidé ve věku od 18 do 44 let a absolventi vysokých škol, v souvislosti s předchozími otázkami to pak byli hlavně lidé, kteří si myslí, že stát toho dělal málo i proti šíření koronaviru a že jeho opatření v tomto směru byla neúčinná. Jako „přiměřená“ opatření na podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru častěji hodnotí lidé ve věku od 65 let výše a středoškoláci či vyučení bez maturity, případně ti respondenti, kteří jako přiměřená hodnotili i opatření proti šíření koronaviru, a pokládali tato opatření za účinná.

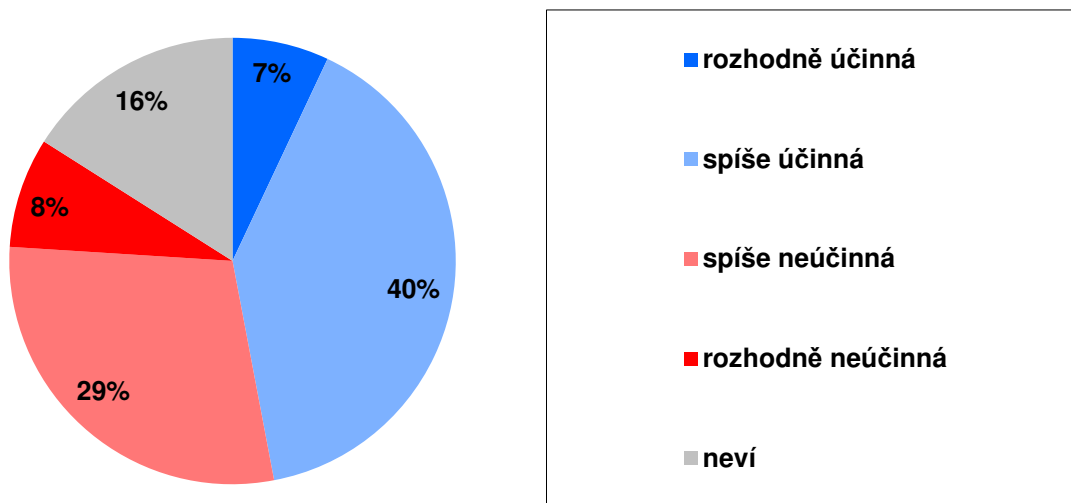
² Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá proti šíření koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

Graf 3: Jak mnoho dělá český stát pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru (%)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7. – 23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Graf 4: Jsou opatření státu pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru účinná, nebo neúčinná (%)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7. – 23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

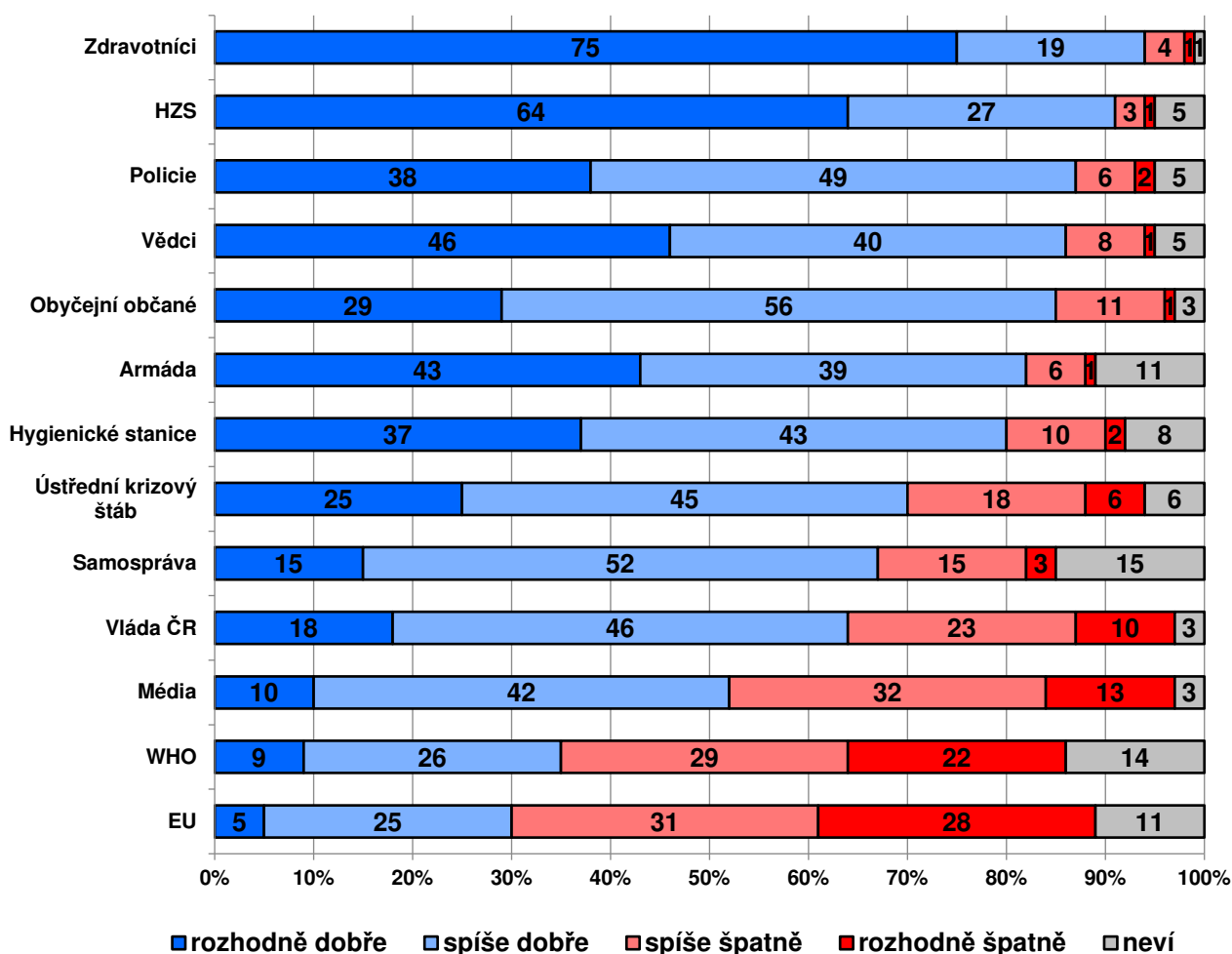
³ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

⁴ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 4, téměř polovina (47 %) veřejnosti pokládá opatření na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí za účinná, v tom 7 % „rozhodně“ a 40 % „spíše“, necelé dvě pětiny (37 %) si naopak myslí, že tato opatření jsou neúčinná, přičemž 29 % je pokládá za „spíše neúčinná“ a 8 % za „rozhodně neúčinná“. Zbývajících 16 % se v tomto ohledu nedokázalo rozhodnout a zvolilo odpověď „nevím“.

Podobně jako u opatření proti šíření koronaviru taky zde se ukázala silná provázanost mezi hodnocením účinnosti opatření na podporu ekonomiky a hodnocením jejich přiměřenosti. Za účinné je považují zejména ti, kdo je zároveň hodnotí jako přiměřené nebo dokonce přílišné, jako neúčinné je častěji hodnotí vesměs ti, kdo si myslí, že stát pro podporu ekonomiky dělá příliš málo. Jako neúčinná opatření na podporu ekonomiky o něco častěji označují muži (ženy častěji odpovídaly, že nevědí), mladší respondenti ve věku do 34 let a absolventi vysokých škol. Naopak za účinná je ve zvýšené míře označují lidé se středním vzděláním a vyučení bez maturity a dotázaní ve věku od 65 let výše. Účinnost opatření na podporu ekonomiky lépe hodnotí také ti, kdo jako účinné a přiměřené hodnotí i opatření proti šíření koronaviru.

Graf 5: Hodnocení práce vybraných institucí a skupin v souvislosti s šířením koronaviru (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 7. – 23. 5. 2020, 1043 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

⁵ Znění otázky: „Jak byste v souvislosti se šířením koronaviru hodnotil(a) práci: Vlády ČR, Ústředního krizového štábu, Světové zdravotnické organizace (WHO), hygienických stanic, krajské a místní samosprávy, Evropské unie, médií, vědců, zdravotníků, policie, armády, Hasičského záchranného sboru, obyčejných občanů.“ Možnosti odpovědi: rozhodně dobře, spíše dobře, spíše špatně, rozhodně špatně.

Výsledky v grafu 5 zachycují, jak lidé hodnotí práci vybraných institucí a skupin v souvislosti se šířením koronaviru. Až na dvě výjimky týkající se EU a WHO, tj. dvou nadnárodních struktur, jež byly zařazeny do výzkumu, ve všech případech převažovalo pozitivní hodnocení nad negativním, a to většinou velice výrazně. Relativně nejlépe s pozitivním hodnocením překonávajícím úroveň devíti desetin jsou vnímáni zdravotníci (94 % dobře, v tom 75 % „rozhodně dobře“, 5 % špatně) a Hasičský záchranný sbor (91 % dobře, 4 % špatně). Za nimi s pozitivním hodnocením na úrovni od čtyř pětín výše následují policie (87 % dobře, 8 % špatně), vědci (86 % dobře, 9 % špatně), obyčejní lidé (85 % dobře, 12 % špatně), armáda (82 % dobře, 7 % špatně) a hygienické stanice (80 % dobře, 12 % špatně). Práci Ústředního krizového štábu jako dobrou hodnotilo 70 % oslovených, zatímco téměř čtvrtina (24 %) vyjadřovala opačný názor. Jen s malým odstupem pak následují místní a krajské samosprávy (67 % dobře, 18 % špatně). Práci vlády pozitivně hodnotí 64 % respondentů, opak vyjadřuje třetina (33 %) oslovených. Výrazně kritičtěji, ale stále ještě spíše pozitivně je hodnocena i činnost médií (52 % dobře, 45 % špatně). Naopak převážně kriticky lidé hodnotí působení Světové zdravotnické organizace WHO (35 % dobře, 51 % špatně) a především Evropské unie (30 % dobře, 59 % špatně).

Podrobnější analýza ukázala vyšší zastoupení kritického hodnocení u mužů v případě vlády, krizového štábu, WHO, EU a médií. WHO a EU jsou lépe hodnoceny ze strany lidí ve věku od 19 do 24 let. Absolventi vysokých škol pak příznivěji hodnotili práci vědců, absolventi středních škol s maturitou lépe hodnotili práci zdravotníků a HZS.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost – speciál 2020</i>
Realizátor:	<i>Median, s.r.o.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>7. – 23. 5. 2020</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání, ekonomické postavení, frekvence užívání internetu</i>
Vážení dat:	<i>pohlaví, věk, vzdělání, kraj velikost místa bydliště, ekonomické postavení a užívání internetu, věk x vzdělání, pohlaví x kraj, věk x kraj, vzdělání x kraj a velikost místa bydliště x kraj</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1043</i>
Metoda sběru dat:	<i>Kombinace dotazování CAWI a CATI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>KK12, KK13, KK14</i>
Kód zprávy:	<i>pi200623</i>
Zveřejněno dne:	<i>23. června 2020</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (zde je to obyvatelstvo České republiky starší 18 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce a u tohoto speciálního výzkumu také na ekonomické postavení a frekvenci užívání internetu. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí atd.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 18 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíří námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]